IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 7.6.2019
COM(2019) 259 final

RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-KUNSILL U LILL-PARLAMENT EWROPEW

Sommarju tar-rapporti annwali ta' implimentazzjoni għall-programmi operazzjonali kofinanzjati mill-Fond għal Għajnuna Ewropea għall-Persuni l-Aktar fil-Bżonn fl-2017

MT MT

Sommarju tar-rapporti annwali ta' implimentazzjoni għall-programmi operazzjonali kofinanzjati mill-Fond għal Għajnuna Ewropea għall-Persuni l-Aktar fil-Bżonn fl-2017

1. INTRODUZZJONI

Il-Fond għal Għajnuna Ewropea għall-Persuni l-Aktar fil-Bżonn (FEAD)[1] jindirizza l-agħar forom ta' faqar fl-UE, bħat-tiċħid mill-ikel, il-faqar fost it-tfal u l-kundizzjoni tal-persuni mingħajr dar. Ammont totali ta' EUR 3,8 biljun (prezzijiet kurrenti) huwa disponibbli mill-fond. L-UE tipprovdi sa 85 % f'fondi korrispondenti biex tikkomplementa r-riżorsi allokati mill-Istati Membri, u dan iwassal biex il-valur totali tal-fond jilħaq madwar EUR 4,5 biljun. L-Istati Membri jimplimentaw (i) programm operazzjonali għall-għajnuna alimentari u/jew għajnuna materjali bażika (PO I), u/jew (ii) programm operazzjonali għall-inklużjoni soċjali (PO II). L-għajnuna alimentari u/jew għajnuna materjali bażika għandha tkun ikkomplementata b'miżuri ta' akkumpanjament, pereżempju referenza għas-servizzi soċjali. Skont l-Artikolu 13(9) tar-Regolament (UE) Nru 223/2014 (ir-Regolament FEAD), dan is-sommarju huwa bbażat fuq l-informazzjoni inkluża fir-rapporti ta' implimentazzjoni tal-2017, kif aċċettat mill-Kummissjoni. Japplikaw xi limitazzjonijiet għad-*data*. B'mod partikolari, il-valuri għal numru ta' indikaturi ġew iddeterminati abbażi ta' stimi infurmati, u l-valuri kumulattivi għandhom jiġu ttrattati b'attenzjoni (ara wkoll l-Anness). Issa r-rapporti tal-Istati Membri huma aktar kompluti, imma għad hemm xi lakuni; pereżempju, ir-rapportar dwar il-prinċipji orizzontali ħafna drabi jonqos milli jinkludi informazzjoni dwar miżuri meħuda biex tintħalaq konformità ma' dawn il-prinċipji. Fir-rigward tal-miżuri ta' akkumpanjament, ir-rapportar tjieb iżda l-kontribuzzjoni tagħhom għall-objettiv tal-inklużjoni soċjali ħafna drabi għadha diffiċli biex tiġi vvalutata permezz tal-evidenza pprovduta, u l-ostakoli u l-isfidi għat-twassil tagħhom għadhom mhumiex irrapportati b'mod sistematiku. L-Istati Membri kollha ħlief ir-Renju Unit issottomettew rapport ta' implimentazzjoni. Fid-dawl tad-dewmien bejn l-implimentazzjoni u r-rapportar, dan ir-rapport ta' sommarju jinkludi wkoll l-iżviluppi li saru aktar tard jekk din l-informazzjoni tkun disponibbli.

2. ŻVILUPPI RIĊENTI FIL-LIVELL TAL-UE

Filwaqt li l-proporzjon ta' nies f'riskju ta' faqar jew esklużjoni soċjali naqas minn 23,5 % għal 22,4 % fl-2017, ir-riskji ta' esklużjoni soċjali, b'mod partikolari għat-tfal, il-persuni mingħajr dar, il-persuni b'diżabilità u persuni bi sfond ta' migrazzjoni, jibqgħu ta' sfida. L-għadd totali ta' persuni f'riskju ta' faqar u esklużjoni soċjali kien ta' 113-il miljun, inqas mil-livell ta' qabel il-kriżi, iżda xorta għadna 'l bogħod milli nilħqu l-miri tal-Ewropa 2020. Il-privazzjoni materjali severa laħqet livell baxx ġdid, iżda tibqa' għolja f'bosta Stati Membri. Dan l-aħħar żdiedu l-persuni mingħajr dar kważi fl-Istati Membri kollha. Ir-riskju ta' faqar fost it-tfal jibqa' ferm ogħla mill-figuri għall-popolazzjoni ġenerali. F'dan il-kuntest, l-appoġġ tal-FEAD għall-aktar gruppi żvantaġġati fis-soċjetà, permezz tal-provvista ta' ikel u oġġetti bażiċi tal-konsumatur bħall-affarijiet tal-iskola u prodotti iġjeniċi, jew permezz tal-organizzazzjoni ta' attivitajiet ta' inklużjoni soċjali, jibqa' essenzjali.

Fl-2018, il-Kummissjoni adottat proposta ambizzjuża biex tistabbilixxi l-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE +) għall-perjodu ta' programmazzjoni li jmiss, billi tgħaqqad l-

[1] Ir-Regolament (UE) Nru 223/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2014 dwar il-Fond għal Għajnuna Ewropea għall-Persuni l-Aktar fil-Bżonn (ĠU L 72, 12.3.2014, p. 1). Ir-Regolament ġie emendat f'Awwissu, permezz ta' reviżjoni tar-Regolament Finanzjarju: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?qid=1537946431022&uri=CELEX%3A02014R0223-20180802

FEAD mal-FSE u tliet strumenti oħra ta' finanzjament[2]**.** Bħalissa l-proposta qed tiġi nnegozjata mill-koleġiżlaturi. Ir-Regolament FSE+[3], appoġġjat minn valutazzjoni tal-impatt[4], għandu l-għan li jiżgura li r-riżorsi taħt ġestjoni kondiviża jiffukaw fuq l-isfidi ewlenin, b'mod partikolari l-appoġġ tal-prinċipji tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali u l-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet tas-Semestru Ewropew. Fid-dawl tal-isfidi kontinwi msemmija hawn fuq, dan għandu l-intenzjoni li jrawwem l-inklużjoni soċjali billi juża sehem sinifikanti mill-allokazzjonijiet nazzjonali tal-FSE+ (tal-inqas 25 %), u jindirizza ċ-ċaħda materjali billi jistabbilixxi mira fil-livell tal-UE ta' 4 % u allokazzjoni minima ta' 2 % għal kull Stat Membru. Dan jiżgura li ammont minimu ta' riżorsi jkollu fil-mira tiegħu dawk l-aktar fil-bżonn; il-Kummissjoni tistima li l-appoġġ se jibqa' fl-istess livell bħal tal-FEAD attwali. Ir-Regolament FSE+ jindirizza wkoll it-talba tal-partijiet ikkonċernati biex iżommu rekwiżiti inqas stretti għal dan it-tip ta' għajnuna u rekwiżiti simplifikati għall-ġbir u l-monitoraġġ tad-*data* u għar-rapportar.

Il-**Grupp ta' Esperti tal-FEAD**, li huwa magħmul minn membri tal-awtoritajiet ta' ġestjoni, iltaqa' darbtejn kemm fl-2017 kif ukoll fl-2018 biex jiddiskuti l-implimentazzjoni tal-programm FEAD, inkluż l-iżvilupp ta' miżuri għall-għajnuna materjali bażika (objettiv speċifiku XI) u l-integrazzjoni soċjali tal-persuni l-aktar fil-bżonn (objettiv speċifiku X) fl-FSE+. Diskussjoni madwar mejda pprovdiet informazzjoni dwar is-sitwazzjoni attwali rigward il-komplementarjetà bejn l-FEAD u l-FSE. Il-Kummissjoni ospitat **laqgħat tan-netwerk tal-FEAD**, li ttrattaw ukoll il-futur tal-FEAD fil-perjodu ta' programmazzjoni l-ġdid. Sa tmiem l-2018, saru 13-il avveniment biex jiġu skambjati l-esperjenza u l-prattiki tajbin. Il-parteċipanti, b'mod partikolari l-Istati Membri ospitanti, ippreżentaw studji ta' każijiet u sfidi u soluzzjonijiet komuni dwar kwistjonijiet ta' interess komuni fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-programm FEAD. Il-laqgħat iffukaw b'mod partikolari fuq il-miżuri ta' akkumpanjament, u fuq it-tnaqqis tal-persuni mingħajr dar u l-esklużjoni relatata mal-akkomodazzjoni. Għall-ewwel darba, saret laqgħa tan-netwerk flimkien maċ-ċerimonja tal-premjazzjoni għall-FEANTSA (Federazzjoni Ewropea tal-Organizzazzjonijiet Nazzjonali li Jaħdmu mal-Persuni mingħajr Dar) "Il-Premjijiet Intemmu l-Problema ta' Persuni Mingħajr Dar tal-2018". Laqgħat annwali mar-**rappreżentanti tal-organizzazzjonijiet imsieħba fil-livell tal-UE** saru fit-tieni nofs tal-2017 u l-2018, b'enfasi fuq l-isfidi tal-implimentazzjoni u l-ideat għall-perjodu l-ġdid ta' programmazzjoni u għall-attivitajiet ta' komunikazzjoni.

L-evalwazzjoni ta' nofs it-terminu tal-FEAD[5] **ikkonfermat li l-FEAD jagħti għajnuna meħtieġa ħafna lill-persuni l-aktar fil-bżonn**. Bħala medja, appoġġja 12,7-il miljun persuna kull sena bejn l-2014 u l-2017. Il-Fond huwa koerenti mat-tnaqqis tal-faqar nazzjonali u l-Fondi tal-UE, speċjalment l-FSE, u jikkomplementahom. L-FEAD għandu effett pożittiv notevoli kważi f'kull Stat Membru, b'mod partikolari f'termini ta' gruppi fil-mira ġodda, attivitajiet ġodda u kopertura territorjali akbar. Impatt notevoli kienet iż-żieda fil-kapaċità u l-professjonalizzazzjoni tal-organizzazzjonijiet imsieħba. Madankollu, hemm evidenza konsistenti ta' "regolamentazzjoni żejda"[6], li twassal għal rekwiżiti eċċessivi, bħar-rekwiżit

[2] L-Inizjattiva favur l-Impjieg taż-Żgħażagħ, il-Programm għall-Impjiegi u l-Innovazzjoni Soċjali u l-Programm tas-Saħħa.

[3] https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/budget-may2018-european-social-fund-plus-regulation_en.pdf

[4] https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/budget-may2018-esf-egf-swd_en.pdf

[5] Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni: Valutazzjoni ta' nofs it-terminu tal-Fond għall-Għajnuna Ewropea lil persuni l-aktar fil-bżonn, SWD (2019) 148; u s-Sommarju Eżekuttiv tagħha, SWD (2019) 149.

[6] "Regolamentazzjoni żejda" hija espressjoni li tirreferi għall-Istati Membri li jmorru lil hinn minn dak li huwa strettament meħtieġ mil-leġiżlazzjoni tal-UE meta jimplimentawha fil-livell nazzjonali. Dan jista' jtejjeb il-benefiċċji iżda jista'

impost mill-biċċa l-kbira tal-Istati Membri biex jirreġistraw ir-riċevituri finali. It-tagħlimiet miksuba jinkludu l-ħtieġa li tinżamm l-attenzjoni fuq il-persuni l-aktar fil-bżonn, biex jissaħħu aktar sinerġiji mal-FSE u biex l-implimentazzjoni tinżamm flessibbli. Dawn ġew indirizzati fil-proposta tal-Kummissjoni għall-FSE+.

Fl-2017, l-Istati Membri kollha li implimentaw il-PO I wettqu stħarriġ strutturat tar-riċevituri finali, kif meħtieġ fir-Regolament FEAD[7]. Dan l-istħarriġ huwa indirizzat ukoll f'dan ir-rapport. L-objettiv kien li jinkiseb għarfien dwar l-isfond soċjoekonomiku tar-riċevituri finali, is-sitwazzjoni attwali u tal-passat u s-sodisfazzjon tagħhom bl-għajnuna tal-FEAD, kif ukoll li tinġabar *data* minn organizzazzjonijiet imsieħba dwar id-distribuzzjoni tal-għajnuna materjali u t-tip ta' miżuri ta' akkumpanjament ipprovduti.

3. PROGRESS FL-IMPLIMENTAZZJONI TAL-PROGRAMMI OPERAZZJOJNALI

3.1. Implimentazzjoni finanzjarja

B'mod ġenerali, l-implimentazzjoni finanzjarja tal-programmi tal-FEAD kompliet iżżid ir-ritmu tagħha fl-2017. Fil-prattika, in-nefqa pubblika eliġibbli totali (nazzjonali u tal-UE) approvata biex tappoġġja l-operazzjonijiet tal-FEAD ammontat għal EUR 637,3, żieda mill-EUR 569,5 miljun fl-2016 u konsiderevolment aktar mill-2015 (EUR 444,2 miljun). Dan wassal biex in-nefqa kumulattiva impenjata għall-2014-2017 tkun EUR 1,973.5 miljun, jew 44 % tar-riżorsi totali tal-programmi (kofinanzjament tal-UE u nazzjonali). Il-pagamenti li saru lill-benefiċjarji fl-2017 kienu inqas mis-sena ta' qabel (EUR 405,2 miljun fl-2017 meta mqabbel ma' EUR 434,9 miljun fl-2016) iżda kienu kemxejn ogħla mill-2015 (EUR 395,2 miljun). Fit-Tabella I fl-Anness tiġi ppreżenatat analiżi finanzjarja dettaljata, anki skont l-Istat Membru[8].

Sar progress sinifikanti fl-applikazzjonijiet għal ħlas sottomessi lill-Kummissjoni. Fl-2017, l-Istati Membri ddikjaraw total ta' EUR 475 miljun f'nefqa pubblika eliġibbli, meta mqabbel ma' EUR 353,4 miljun fl-2016 u EUR 46,3 miljun fl-2015.

F'termini ta' eżekuzzjoni finanzjarja, sal-31 ta' Diċembru 2018, il-Kummissjoni kienet ħallset total ta' EUR 955 miljun bħala ħlasijiet *interim*. Sa dak iż-żmien, l-implimentazzjoni finanzjarja espressa bħala l-livell ta' pagamenti *interim* magħmula mill-Kummissjoni kienet qabżet il-25 % tal-allokazzjoni totali tal-2014-2020.

3.2. Implimentazzjoni fiżika

Fl-2017, 26 Stat Membru taw għajnuna taħt il-FEAD, u dan jirrappreżenta progress sostanzjali meta mqabbel mas-sena ta' qabel. CY, l-HU u l-HR bdew iqassmu l-għajnuna fl-2017, u l-PT reġa' beda d-distribuzzjoni tal-ikel, li kienet twaqqfet fl-2016. 22 mis-26 Stat Membru qassmu ikel u/jew għajnuna materjali bażika u pprovdew miżuri ta' akkumpanjament (PO I; ara l-Figura 1), u 4 implimentaw programmi ta' inklużjoni soċjali (PO II; ara l-Figura 1). Minbarra r-Renju Unit, l-unika Stat Membru li ma ta l-ebda għajnuna fl-2017 kien

wkoll iżid spejjeż bla bżonn għan-negozji u l-awtoritajiet pubbliċi li huma assoċjati b'mod żbaljat mal-leġiżlazzjoni tal-UE.

[7] L-Artikolu 17(4) tar-Regolament (UE) Nru 223/2014.
[8] Bosta Stati Membri aġġornaw ċerti valuri tal-indikaturi tal-input komuni tal-FEAD għall-2015 u l-2016. Għalhekk, il-valuri rrapportati f'din it-taqsima jistgħu jvarjaw minn dawk ippubblikati fis-snin ta' qabel.

ir-RO, li kellha tiddiżinja mill-ġdid il-programm operazzjonali tagħha wara bidliet istituzzjonali.

Bosta programmi operazzjonali ġew emendati fl-2017 u l-2018, u dan juri li t-tfassil tal-interventi jew l-arranġamenti speċifiċi ta' implimentazzjoni jistgħu jsiru aktar effettivi. Il-bidliet l-aktar jikkonċernaw il-mod kif ir-riċevituri finali huma mmirati, il-kriterji ta' eliġibbiltà għar-riċevituri finali, u/jew il-kompożizzjoni tal-ikel u l-għajnuna materjali pprovduti. Xi emendi tal-PO kienu relatati mal-użu ta' rati fissi, u b'hekk ġiet issimplifikata l-amministrazzjoni tal-fond. Spiss, saru bidliet oħra li ma kellhomx bżonn ta' emenda formali, bħall-espansjoni tal-miżuri ta' akkumpanjament jew l-aġġustament tagħhom għall-ħtiġijiet emerġenti.

Figura 1: Tip ta' għajnuna mogħtija fl-2017

PO	Tip ta' għajnuna	Stat Membru
PO I	Ikel	BE, BG, CY, EE, ES, FI, FR, HU, IT, LT, MT, PL, PT, SI (14)
	Materjal bażiku	AT (1)
	It-tnejn li huma	CZ, EL, HR, IE, LU, LV, SK (7)
PO II	Inklużjoni soċjali	DE, DK, NL, SE (4)

Huwa stmat li 12,9-il miljun ruħ ibbenefikaw mill-għajnuna tal-FEAD fl-2017, li hija aktar mill-medja ta' 12,7-il miljun persuna milħuqa kull sena bejn l-2014 u l-2017. Minn dawk milħuqa fl-2017, aktar minn 12-il miljun (95 %) irċevew għajnuna alimentari, u madwar 580,000 (4,5 %) irċevew għajnuna materjali bażika[9], filwaqt li madwar 36,600 (0,3 %) ipparteċipaw fi programmi ta' inklużjoni soċjali (PO II)[10].

L-erba' Stati Membri li implimentaw programmi ta' inklużjoni soċjali laħqu 25 % aktar individwi mill-2016. In-NL u l-SE wrew żidiet pendenti minn sena għal sena ta' 333 % u 117 % rispettivament bl-adozzjoni ta' strateġiji differenti għall-involviment tar-riċevituri finali fl-attivitajiet ta' inklużjoni soċjali proposti (dawn huma spjegati aktar 'l isfel). L-erba' li huma laħqu jew qabżu l-maġġoranza tal-miri annwali tagħhom.

Nofs l-Istati Membri laħqu aktar nies mill-2016, għalkemm kien hemm tnaqqis totali fin-numru totali ta' riċevituri finali, minn 16-il miljun fl-2016 għal 12,9-il miljun fl-2017, prinċipalment minħabba n-nuqqas ta' kunsinna tal-għajnuna tar-RO fl-2017. Fl-2016, ir-RO kienet appoġġjat 3,3 miljun persuna imma kellha bżonn tieqaf fl-2017, kif spjegat hawn fuq. It-tnaqqis kien parzjalment ikkumpensat minn 13-il Stat Membru (AT, BE, BG, CZ, DE, DK, FR, IE, LU, LV, NL, PL u SE) li flimkien laħqu madwar 362,000 riċevitur finali aktar mill-2016. Barra minn hekk, CY, l-HU, il-HR u l-PT nedew l-kunsinna tal-għajnuna fl-2017, u żiedu 340,000 persuna oħra mat-total milħuq. Barra minn hekk, l-IE, li sal-2016 kienet ipprovdiet għajnuna alimentari biss, fl-2017 tat għajnuna materjali bażika lil madwar 5,000 individwu.

It-tfal irrappreżentaw 30 % tat-12,9-il miljun persuna li rċevew għajnuna alimentari, materjal bażiku jew inklużjoni soċjali fl-2017. Dan ifisser li 4 miljun tifel u tifla ngħataw appoġġ. Bħal fis-snin preċedenti, madwar nofs dawk kollha megħjuna kienu nisa (6 miljuni).

[9] Fil-POs fejn jiġu provvduti ż-żewġ forom ta' assistenza, jista' jkun hemm grad ta' trikkib billi l-istess persuni jistgħu jingħaddu iżjed minn darba.

[10] Il-figuri ppreżentati kienu bbażati fuq stimi magħmula mill-organizzazzjonijiet imsieħba. Huwa possibbli li r-riċevituri finali ngħaddu aktar minn darba.

10 % kienu migranti, nies bi sfond barrani jew minoranzi (1,1 miljun ruħ). Barra minn hekk, 8 % tar-riċevituri finali kienu persuni ta' 65 sena jew aktar (miljun ruħ), 3 % kienu persuni b'diżabilità (433,000) u 3 % kienu persuni mingħajr dar (370,000).

In-numru stmat ta' persuni mingħajr dar li rċevew għajnuna mill-FEAD żdied b'71 % fl-2017 għal aktar minn 370,000. Madwar żewġ terzi tal-persuni mingħajr dar addizzjonali milħuqa kienu fl-IT, li estendew il-programm ta' provvista ta' ikliet lesti biex jilħqu aktar nies. Il-BE u r-CZ żiedu wkoll b'mod sinifikanti l-għadd ta' persuni mingħajr dar milħuqa, il-BE bl-għajnuna alimentari u r-CZ kemm bl-għajnuna alimentari kif ukoll b'għajnuna materjali bażika. Il-BG, l-IE, il-LV, l-SE u s-SK irrapportaw ukoll żidiet f'dan il-grupp fil-mira, u l-HR, l-HU u l-PT bdew jgħinuhom għall-ewwel darba jużaw il-fondi tal-FEAD fl-2017[11].

PO I - Għajnuna alimentari

Ħafna mill-Istati Membri żiedu l-kwantità ta' ikel ipprovdut, minkejja tnaqqis ġenerali fl-ammont totali ta' ikel imqassam fl-2017, li naqas bi 3 % meta mqabbel mal-2016; dan kien prinċipalment minħabba r-RO li ma pprovdietx għajnuna alimentari fl-2017. 21 Stat Membru taw għajnuna alimentari fl-2017. Ħames Stati Membri (ES, FR, PL, IT u BG) kienu responsabbli għal 85 % tal-ammont totali ta' ikel ipprovdut fl-2017 (ara l-Figura 2). Żewġ terzi tal-għajnuna alimentari kienu jikkonsistu fi prodotti tal-ħalib u dqiq, ħobż, patata u prodotti oħra tal-lamtu. L-ogħla żidiet f'tunnellati ta' ikel imqassam fl-2017 kienu fl-IT u l-BG, fejn il-programm ta' għajnuna alimentari ġie estiż. Dawn qassmu 24,000 u 19,000 tunnellata aktar ikel (rispettivament) mill-2016. Barra minn hekk, bis-saħħa tal-inklużjoni ta' oġġetti alimentari addizzjonali u organizzazzjonijiet imsieħba fil-programm, l-IE żiedet l-ammont ta' ikel imqassam b'erba' darbiet fl-2017 (623 tunnellata addizzjonali). Stati Membri oħra, inklużi l-BE, CY, ir-CZ, il-HR, l-HU, il-LT, il-LV, il-PL, il-PT u s-SK, żiedu wkoll l-ammont ta' ikel li pprovdew.

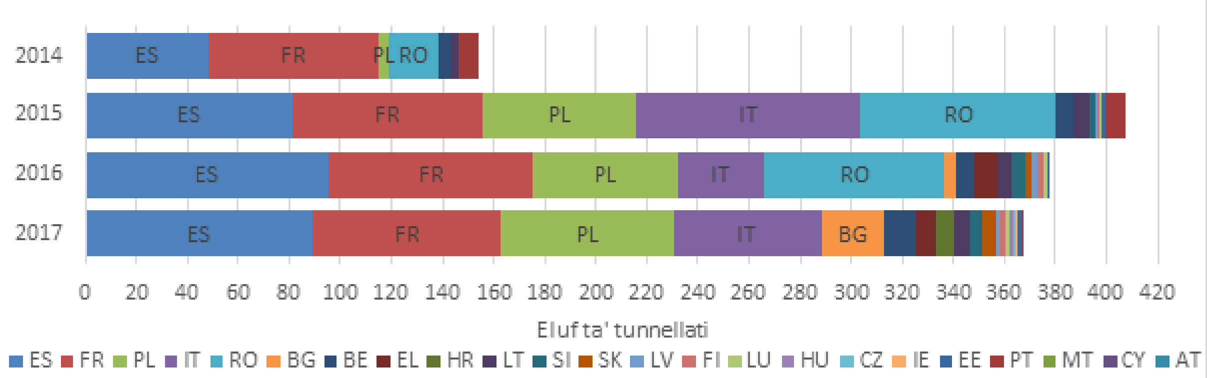

Figura 2: Għajnuna alimentari pprovduta fl-2014-2017 (eluf ta' tunnellati)

Sors: Indikatur tal-ħruġ komuni tal-FEAD (ID 11), 2014-2017

Il-maġġoranza tal-Istati Membri li taw għajnuna alimentari għażlu li jqassmu sett ta' oġġetti tal-ikel għall-konsum fid-dar, ħafna drabi fil-forma ta' tip wieħed jew aktar ta' pakketti tal-ikel standardizzati. Dan kien jinkludi il-BG, il-BE, ir-CZ, l-EE, ES, l-HU, il-LT, il-LV, MT, il-PL, il-PT u s-SK. Fi Stati Membri oħra, l-organizzazzjonijiet imsieħba fasslu għajnuna biex jimmiraw il-bżonnijiet tal-gruppi (FI, HR, IE u SI). Xi Stati Membri

[11] FR ma pprovdietx stima għall-indikatur 14f (persuni mingħajr dar).

pprovdew ukoll ikliet lesti lit-tfal tal-iskola (CY, r-CZ, il-HR u l-IT) jew lil persuni mingħajr dar (il-FI, l-HU, l-IT, il-LV, il-PL u s-SK). L-għajnuna alimentari mogħtija minn organizzazzjonijiet imsieħba fil-BG, CY, l-HU u ES kienet kompletament iffinanzjata mill-FEAD. Fl-Istati Membri l-oħra, l-organizzazzjonijiet imsieħba kkomplementaw l-għajnuna alimentari tal-FEAD bi prodotti tal-ikel iffinanzjati jew mogħtija b'donazzjoni minn sorsi oħra.

PO I - Għajnuna materjali bażika

Fl-2017, l-Istati Membri qassmu 25 % aktar għajnuna materjali bażika mill-2016 (EUR 9,4 miljun). L-Istati Membri li qassmu għajnuna materjali bażika kienu: L-AT, ir-CZ, il-EL, il-HR, l-IE, il-LU, il-LV u s-SK. Il-maġġoranza tal-prodotti bażiċi tqassmu fi tliet Stati Membri: l-AT, ir-CZ u l-EL (ara l-Figura 3). Ħlief għall-AT, dawk l-Istati Membri kollha taw għajnuna materjali bażika flimkien mal-għajnuna alimentari. Iż-żieda sinifikanti fl-għajnuna materjali bażika kienet prinċipalment minħabba l-fatt li r-CZ żiedet l-ammont li pprovdiet b'EUR 1,1 miljun, biex tindirizza l-bżonnijiet tal-persuni l-aktar fil-bżonn fil-pajjiż. Barra minn hekk, il-HR u l-IE, li pprovdew għajnuna materjali bażika għall-ewwel darba fl-2017, żiedu madwar EUR 1 miljun aktar f'oġġetti mat-total. Il-valur tal-prodotti mqassma żdied ukoll fil-LV u s-SK. Madankollu, l-AT u l-EL qassmu EUR 530,000 inqas mill-2016.

L-Istati Membri qassmu prinċipalment il-provvisti tal-iskola u l-prodotti tal-iġjene lil familji bit-tfal. Ir-CZ, il-HR u s-SK kellhom ukoll fil-mira lil persuni mingħajr dar u pprovdewlhom prodotti tal-iġjene u provvisti oħra. Oġġetti pprovduti lil familji bit-tfal kienu jinkludu kartolerija u affarijiet għall-iskola (l-AT, il-HR, l-IE u l-LV) u basktijiet tal-iskola (l-AT, il-HR u l-LV). Il-LV u s-SK inkludew ukoll prodotti tal-iġjene personali, u l-HR inkludiet ħwejjeġ u affarijiet għat-trabi, tagħmir sportiv u ħwejjeġ. Il-persuni mingħajr dar irċevew prinċipalment prodotti tal-iġjene personali. Fir-CZ irċevew ukoll apparat tal-kċina, ħwejjeġ u bjankerija tad-dar, u fil-HR irċevew basktijiet tal-irqad/kutri u bjankerija tad-dar.

Figura 3: Valur monetarju totali tal-għajnuna materjali bażika fl-2014-2017 (miljun ta' Euro)

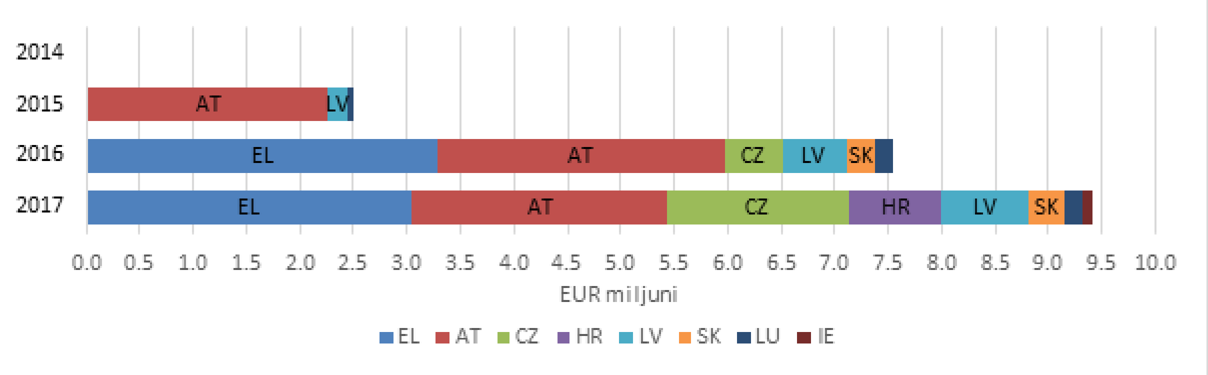

Sors: Indikatur tal-ħruġ komuni tal-FEAD (ID 15), 2014-2017. NB: ma kien hemm l-ebda distribuzzjoni tal-għajnuna materjali bażika fl-2014.

L-Istati Membri identifikaw ir-riċevituri finali eliġibbli jew permezz tal-awtoritajiet ta' ġestjoni li użaw id-*data* tas-sigurtà soċjali jew permezz ta' organizzazzjonijiet imsieħba li użaw l-għarfien u l-fehim tagħhom tas-sitwazzjoni u l-ħtiġijiet soċjoekonomiċi tal-gruppi fil-mira. Dan huwa konformi mal-bażi ġuridika tal-programm FEAD, peress li huwa f'idejn kull Stat Membru li jiddeċiedi kif jidentifika dawk il-persuni l-aktar fil-bżonn, fuq il-

bażi ta' kriterji oġġettivi u f'konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati. F'xi Stati Membri (l-IT, il-LT, il-LV u s-SI), l-awtorità ta' ġestjoni talbet lir-riċevituri finali jimlew formola ta' applikazzjoni biex ikunu eliġibbli. Stati Membri oħra użaw metodi differenti. Fil-LU, ir-riċevituri finali ġew ivvalutati fuq bażi ta' każ b'każ minn professjonist, u fil-FI, l-aktar li għamlu l-organizzazzjonijiet imsieħba kienu "avvenimenti ta' provvista b'mod miftuħ" u pprovdew ikel lil kull min talbu. Normalment, l-ikliet lesti għal persuni mingħajr dar ġew ipprovduti lil kull min talabhom jew li mar fil-punti tad-distribuzzjoni (ilFI, l-HU, l-IT, il-LV, il-PL u is-SK).

PO I – Miżuri ta' akkumpanjament

L-Istati Membri rrapportaw li l-miżuri ta' akkumpanjament ipprovduti flimkien mal-għajnuna alimentari u/jew l-għajnuna materjali bażika għenu biex tingħata spinta lill-inklużjoni soċjali ta' dawk il-persuni l-aktar fil-bżonn. L-istħarriġ strutturat tar-riċevituri finali wera li fl-IT, pereżempju, l-għajnuna alimentari u l-miżuri ta' akkumpanjament kienu essenzjali għal nies emarġinati u l-familji tagħhom. L-għajnuna rċevuta mhux biss indirizzat il-bżonnijiet l-aktar bażiċi tagħhom u pprovdiet serħan il-moħħ, iżda wittiet ukoll it-triq għall-inklużjoni soċjali. Fil-BG, l-istħarriġ wera li l-miżuri ta' akkumpanjament tejbu l-informazzjoni tar-riċevituri finali dwar is-servizzi soċjali u tas-saħħa. Saħħew ukoll il-kapaċità tagħhom li jamministraw il-baġit tal-familja, u xi riċevituri finali sabu xogħol wara li daħlu fil-programm. Barra minn hekk, sar skambju importanti ta' prattiki tajbin fit-12-il laqgħa tan-netwerk tal-FEAD f'Ottubru 2018, b'seba' awtoritajiet tal-Istati Membri jew organizzazzjonijiet imsieħba li ppreżentaw u qasmu l-approċċi rispettivi tagħhom.

Ħafna mill-Istati Membri pprovdew aktar minn tliet tipi ta' miżuri ta' akkumpanjament, filwaqt li ftit għażlu li jiffukaw fuq attività waħda jew tnejn. Miżuri ta' akkumpanjament implimentati fl-2017 inkludew[12]:

- **servizzi ta' konsulenza soċjali/servizzi psikosoċjali** (il-BE, il-BG, CY, ir-CZ, l-EE, FR, il-HR, l-HU, il-LV, is-SI u s-SK), bħal appoġġ psikoloġiku b'xejn għat-tfal fi skejjel pubbliċi (jekk mitlub mill-ġenituri/persuni li jkollhom it-tutela tat-tfal) jew l-għoti ta' pariri dwar sitwazzjonijiet ta' ħajja diffiċli;
- **l-għoti ta' pariri dwar in-nutrizzjoni/pariri dwar dieta tajba għas-saħħa** (il-BE, il-BG, ir-CZ, l-EE, il-FI, FR, il-HR, il-LU, il-LV, MT, il-PL, il-PT, is-SI u s-SK), inklużi pariri dwar il-preparazzjoni, il-ħażna u r-riċiklaġġ tal-ikel u l-organizzazzjoni ta' workshops tat-tisjir u klassijiet edukattivi biex jippromwovu ikel tajjeb għas-saħħa;
- pereżempju **l-għoti ta' pariri finanzjarji/appoġġ għall-immaniġġjar tal-baġit** (il-BE, il-BG, ir-CZ, l-EE, il-HR, il-LV, MT, il-PL, is-SI u s-SK), biex jgħin fit-tnaqqis tad-djun tar-riċevituri finali;
- **referenza għal** istituzzjonijiet pubbliċi jew NGOs oħra għas-servizzi soċjali u mediċi li jipprovdu (l-AT, il-BE, il-BG, ir-CZ, l-EE, ES, il-FI, FR, il-HR, l-IT, il-LU u l-LV).
- **attivitajiet soċjali u ta' divertiment** (l-EE, il-FI, FR, il-LT, il-LU, il-LV, MT u s-SI), bħal avvenimenti soċjali ta' ikel, attivitajiet kulturali u vaganzi organizzati, kampijiet tas-sajf għat-tfal, ċelebrazzjonijiet tal-Karnival/Milied, u sport;
- **attivitajiet edukattivi u taħriġ/programmi ta' ħiliet** (l-EE, ES, FR, il-LV u s-SI), inklużi l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol, it-tagħlim tal-lingwi, jew workshops dwar kif jiġi promoss it-tagħlim tat-tfal;

[12] Fil-BE, CY, l-EE, il-FI, FR, il-LT, MT u r-RO, il-miżuri ta' akkumpanjament ma kinux iffinanzjati mill-FEAD.

- **ħiliet varji tad-dar** (il-BE, FR, il-HR, il-LU, il-LV, MT, il-PL u s-SI), l-aktar it-tisjir iżda wkoll tindif, ħjata, riċiklaġġ, eċċ.; u
- **servizzi/attivitajiet oħra** jinkludu l-għoti ta' pariri dwar x'tagħmel fil-każ ta' emerġenza/diżastru (il-BG), l-organizzazzjoni ta' attivitajiet ta' enerġija rinnovabbli (il-LU u MT) u l-għoti ta' pariri legali (s-SI).

Xi Stati Membri qiesu li l-miżuri ta' akkumpanjament kienu partikolarment importanti għal gruppi speċifiċi fost il-persuni l-aktar fil-bżonn. Pereżempju, għal tfal li għandhom 15-il sena jew inqas (l-AT), tfal fi skejjel pubbliċi (CY), ġenituri waħedhom jew familji kbar (il-LT), anzjani soċjalment żvantaġġati (ir-CZ), u dawk li kienu iżolati aktar minħabba li kellhom problemi ta' mobbiltà u/jew livell baxx ta' fiduċja fl-istituzzjonijiet formali (s-SK). F'dawn il-każijiet, l-attivitajiet fittxew li jgħaqqduhom mas-servizzi soċjali jew tas-saħħa speċifiċi li jistgħu jgħinuhom aktar. Barra minn hekk, f'xi Stati Membri, permezz tal-provvista ta' miżuri ta' akkumpanjament, l-organizzazzjonijiet imsieħba setgħu jiġbru informazzjoni dwar il-bżonnijiet tar-riċevituri finali u jtejbu l-għajnuna mogħtija lilhom (MT u s-SK).

<u>**PO II - Inklużjoni soċjali**</u>

Fl-2017, l-appoġġ għall-inklużjoni soċjali ġie segwit minn 4 Stati Membri: il-DE, id-DK, in-NL u l-SE. Wara bidu diffiċli fl-2016, il-proġett "Anzjani fil-viċinat", fin-NL ħadem tajjeb ħafna fl-2017. Il-proġett fittex li jtaffi l-esklużjoni soċjali fost l-anzjani żvantaġġati. Wara li intensifikaw il-kuntatti mal-grupp fil-mira, in-NL irnexxielhom jimpenjaw ruħhom bi tliet darbiet aktar individwi daqs fl-2016. L-aktar importanti, wara sena fil-programm, madwar 52 % tal-anzjani milħuqa kienu għadhom involuti, 39 % qalu li tejbu n-netwerk soċjali tagħhom u 43 % saħħew il-ħiliet diġitali u finanzjarji tagħhom.

Il-DE kienet partikolarment effettiva biex tilħaq adulti li kienu għadhom kif waslu (l-aktar mill-komunità Rom) u l-persuni mingħajr dar, u biex ittejjeb l-aċċess tagħhom għal miżuri ta' konsulenza u appoġġ. Aktar minn 80 % tal-adulti li għadhom kif waslu u l-persuni mingħajr dar milħuqa setgħu jużaw is-servizzi soċjali wara li pparteċipaw fl-attivitajiet ta' inklużjoni soċjali fl-2017. Sar ukoll progress tajjeb fil-grupp fil-mira ta' tfal li għadhom kif waslu fl-età tal-kindergarten u l-ġenituri tagħhom, iżda se tkun meħtieġa azzjoni addizzjonali biex tintlaħaq il-mira ta' 19,700 tifel u tifla sal-2020.

Id-DK tejbet il-kundizzjonijiet ta' persuni mingħajr dar billi offritilhom aċċess għal xelters u ħaddiema soċjali. Sal-2017, kienet tkellmet ma' 958 individwu, li rrappreżentaw 68 % tal-mira stabbilita għall-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020 (1,400). 15 % aktar milli mistenni ta' persuni mingħajr dar użaw is-servizzi soċjali offruti permezz tal-programm.

L-SE rduppjat in-numru ta' ċittadini mobbli tranżitorji tal-UE/taż-ŻEE milħuqa fl-2017 (minn 505 fl-2016 għal 1 097). Din iffukat fuq attivitajiet biex titrawwem l-integrazzjoni tal-komunità, bħal pereżempju li tipprovdi informazzjoni dwar ix-xelters u dwar id-drittijiet u l-obbligi legali tal-migranti, u toffri servizzi ta' traduzzjoni u pariri dwar is-saħħa. Fir-rigward ta' dawn tal-aħħar, 64 % ta' dawk milħuqa qalu li setgħu jieħdu ħsieb is-saħħa u l-iġjene tagħhom aħjar bis-saħħa tal-għajnuna li ngħataw.

<u>Ostakoli għall-implimentazzjoni</u>

Il-monitoraġġ mill-qrib tal-programm, kif ukoll il-kooperazzjoni qawwija stabbilita bejn l-awtoritajiet u l-organizzazzjonijiet imsieħba, għenu biex jingħelbu ħafna mill-

ostakoli li nħolqu. L-evalwazzjonijiet u l-istħarriġ li saru matul l-2017 għenu wkoll biex jiġu identifikati l-problemi u pprovdew informazzjoni utli lill-Istati Membri biex jindirizzawhom.

L-ostakoli ffaċċjati f'xi Stati Membri kienu prinċipalment:

(i) diffikultajiet fl-involviment ma' u/jew il-ġbir ta' informazzjoni minn riċevituri finali minħabba restrizzjonijiet legali, differenzi kulturali, u r-riskju ta' stigmatizzazzjoni (il-DE, id-DK, l-IT, in-NL, l-SE u s-SK);
(ii) proċeduri kkumplikati ta' akkwist pubbliku u/jew sistemi ta' kontroll li kkawżaw dewmien fid-distribuzzjoni u/jew proċessi onerużi (ES, FR, l-IT, il-LU u il-PT);
(iii) kapaċità insuffiċjenti tal-organizzazzjonijiet imsieħba, li żammithom milli jqassmu l-għajnuna b'mod aktar frekwenti/wiesa' jew milli jipparteċipaw fil-programm (l-EE, ES u l-PT);
(iv) kwalità baxxa jew nuqqas ta' ċerti oġġetti (l-EE, ES u FR);
(v) problemi fl-ippjanar u l-loġistika tad-distribuzzjoni tal-għajnuna li, f'xi każijiet, irriżultaw f'distribuzzjoni tard jew oġġetti mhux distribwiti (il-LV, MT, il-PL u s-SK);
(vi) ilmenti minn riċevituri finali dwar il-piż tal-pakketti tal-ikel, id-diversità limitata, in-nuqqas ta' ċerti oġġetti, u n-nuqqas ta' informazzjoni dwar il-ħin/il-post tad-distribuzzjoni (il-BE, ES, il-FI u MT); u
(vii) kwistjonijiet bil-ġbir ta' *data* ta' monitoraġġ minn awtoritajiet ta' ġestjoni jew organizzazzjonijiet imsieħba; dan irriżulta fi Stati Membri li kellhom jaġġornaw il-valuri ta' xi indikaturi rrapportati fl-2015 u l-2016 (l-HU, il-HR, ES, il-DE, id-DK u s-SE).

Żewġ Stati Membri ffaċċjaw ostakoli oħra li kellhom impatt fuq l-ammont totali ta' ikel imqassam u n-numru totali ta' riċevituri finali milħuqa fl-2017. Fir-RO, id-distribuzzjoni tal-ikel ġiet interrotta fl-2017 minħabba bidliet istituzzjonali, u disinn mill-ġdid sussegwenti tal-programm operazzjonali. Il-PT reġa' beda d-distribuzzjoni tal-ikel fl-2017, iżda beda jagħmel dan minn Novembru biss, u kien kapaċi jkopri biss it-territorju tal-pajjiż, mhux ir-reġjuni awtonomi.

Ftit pajjiżi rrapportaw tnaqqis fl-għadd ta' riċevituri finali li jirriżultaw minn tnaqqis fil-livelli tal-faqar; din hija aħbar pożittiva iżda madankollu hija ta' sfida - f'xi każijiet, il-pajjiż biddel il-parametri użati għad-definizzjoni tal-faqar u/jew l-eliġibbilta tal-FEAD (l-EE, il-LV, is-SI u s-SK).

<u>Il-prinċipji orizzontali</u>

L-Istati Membri kkunsidraw li l-Fond Soċjali Ewropew (FSE) u l-FEAD kienu jsaħħu u/jew jikkomplementaw lil xulxin. Il-BG irrapportat li kemm il-programmi FEAD kif ukoll dawk tal-FSE kkontribwew biex jinkisbu l-għanijiet tal-istrateġija Ewropa 2020 għat-tnaqqis tal-faqar u l-esklużjoni soċjali fl-UE. Fir-CZ, ħafna organizzazzjonijiet imsieħba tal-FEAD ħadmu wkoll fuq proġetti ffinanzjati mill-FSE, u qiesu li l-attivitajiet tagħhom ikkomplementaw lil xulxin. Barra minn hekk, f'ħafna każijiet, il-komplementarjetà ma' inizjattivi ffinanzjati mill-FSE rriżultat minn miżuri ta' akkumpanjament (eż. ir-riċevituri finali ġew riferuti għall-attivitajiet tal-FSE). L-AT, CY, ir-CZ, l-EE, il-HR, l-HU, l-IT, il-LU, MT u s-SI kellhom gruppi ta' koordinazzjoni/ħidma biex jiżguraw il-komplementarjetà tal-programm mal-FSE. Id-DK, il-DE, il-FI, FR u l-LV kellhom forom oħra ta' koordinazzjoni. Dawn il-mekkaniżmi pprovdew bażi soda għall-koordinazzjoni u evitaw il-possibbiltà ta' finanzjament doppju. Pereżempju, fil-DE, fl-2017 twaqqaf proġett wieħed tal-FEAD minħabba li proġett ġdid tal-FSE kellu fil-mira l-istess grupp ta' nies.

Xi Stati Membri adottaw approċċi komprensivi lejn l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u n-nondiskriminazzjoni u indirizzaw dan il-prinċipju orizzontali f'diversi stadji taċ-ċiklu tal-proġett[13]. L-Istati Membri kollha, pereżempju, żguraw li l-għajnuna kienet ibbażata biss fuq il-bżonnijiet u li ma kien hemm l-ebda diskriminazzjoni abbażi tal-ġeneru, l-oriġini etnika, eċċ. Barra minn hekk, xi Stati Membri żviluppaw linji gwida jew workshops għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri u n-nondiskriminazzjoni għal organizzazzjonijiet imsieħba (il-DE u l-LV), billi applikaw approċċ għall-ġeneru meta jagħżlu organizzazzjonijiet imsieħba jew impjegati (id-DK, il-HR u s-SK) u/jew meta jikkunsidraw il-bżonnijiet speċifiċi ta' gruppi fil-mira bħal ġenituri waħedhom jew persuni b'diżabilità (ir-CZ, ES, l-HU, MT, il-PL, l-SE u s-SK).

Fis-SK, l-ugwaljanza bejn il-ġeneri kienet parti integrali mill-istadji kollha tal-proġett. Il-miżuri adottati koprew: (i) l-għażla tal-impjegati (l-ebda diskriminazzjoni abbażi tal-ġeneru, l-età, l-etniċità, ir-reliġjon jew l-iżvantaġġ fiżiku); (ii) l-obbligi ta' organizzazzjoni msieħba (kienu meħtieġa jirrispettaw l-ugwaljanza bejn il-ġeneri matul il-perjodu ta' implimentazzjoni kollu); u (iii) l-għażla tal-ikel u l-għajnuna materjali bażika li jqisu l-bżonnijiet speċifiċi tar-riċevituri finali, abbażi tal-ġeneru, l-età u s-sitwazzjoni tal-familja.

Biex inaqqsu l-ħela tal-ikel, xi Stati Membri (prinċipalment il-BG, l-EE, ES, l-IT, il-LT, il-LV, MT, il-PL u s-SI) qassmu ikel bi żmien tal-ħżin twil u qassmu mill-ġdid ikel żejjed lil organizzazzjonijiet oħra (ta' karità) jew riċevituri finali addizzjonali[14]. Stati Membri oħra ffukaw fuq il-minimizzazzjoni tal-kunsinna ta' prodotti mhux mixtieqa billi żguraw li l-għażla tal-ikel issodisfat il-ħtiġijiet u l-gosti tal-gruppi fil-mira (CY, l-IE, il-PT u s-SK). Barra minn hekk, fil-LU u l-HR, 34 % u 4 % rispettivament tal-ikel distribwit ingħata b'donazzjoni. Is-sehem tal-ikel mogħti użat fil-programm għadu baxx, iżda jista' jkun mistenni titjib bħala riżultat tas-simplifikazzjonijiet addizzjonali li daħlu fis-seħħ f'Awwissu 2018.

Xi Stati Membri kkunsidraw aspetti usa' tal-klima u l-ambjent. Dawn jew għażlu materjali sostenibbli (l-AT, ir-CZ, il-LU u l-PL), fittxew li jimminimizzaw it-trasport u l-emissjonijiet tal-karbonju (il-FI, l-HU, il-LU u l-LV), stabbilew rekwiżiti ambjentali għall-fornituri (FR u l-HR), u/jew organizzaw workshops edukattivi għal riċevituri finali dwar kwistjonijiet ambjentali (il-BE, il-LV u l-PL).

Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, it-tip ta' ikel mogħti lir-riċevituri finali ntgħażel f'konsultazzjoni ma' esperti nutrizzjonali u/jew organizzazzjonijiet imsieħba[15]. Meta ttieħdu d-deċiżjonijiet, tqiesu wkoll il-ħtiġijiet u d-drawwiet tad-dieta tar-riċevituri finali. Biex jgħinu lir-riċevituri finali jkollhom dieta bbilanċjata, ħafna Stati Membri offrew ikel li kien baxx fil-karboidrati, il-melħ, iz-zokkor u x-xaħam, u b'ħafna proteini, fibra, vitamini u minerali (il-BG, ir-CZ, ES, il-HR, il-LT, il-PT, is-SI u s-SK). Barra minn hekk, fil-LT l-ikel magħżul għad-distribuzzjoni kellu jikkonforma mar-regolamenti nazzjonali dwar il-valur nutrittiv u l-idoneità għad-distribuzzjoni. Permezz ta' miżuri ta' akkumpanjament, kien hemm ukoll ħafna Stati Membri li pprovdew lezzjonijiet/workshops tat-tisjir lir-riċevituri finali (il-BE, FR, il-HR, il-LU, il-LV, MT, il-PL u s-SI) u/jew pariri dwar dieta tajba għas-saħħa u bbilanċjata (il-BE, il-BG, ir-CZ, l-EE, il-FI, FR, il-HR, il-LU, il-LV, MT, il-PL, is-SI u s-SK).

[13] L-Artikolu 5(11) tar-Regolament (UE) Nru 223/2014.
[14] L-Artikolu 5(13) tar-Regolament (UE) Nru 223/2014.
[15] L-Artikolu 5(13) tar-Regolament (UE) Nru 223/2014.

ES wettqet valutazzjoni bir-reqqa tal-ikel ipprovdut, biex tiżgura li l-prodotti mqassma għenu lir-riċevituri finali jsegwu dieta tajba għas-saħħa u bbilanċjata. L-ikel kellu jikkonforma ma' bosta rekwiżiti bħal: (i) jissodisfa l-ħtiġijiet nutrittivi tar-riċevituri finali; (ii) jikkontribwixxi għal dieta varjata; (iii) jissodisfa r-rekwiżiti tal-enerġija tal-ġisem u jżomm bilanċ tajjeb; (iv) inaqqas in-nuqqasijiet nutrittivi fil-popolazzjoni moqdija; u (v) ikopri l-ħtiġijiet ta' popolazzjonijiet speċifiċi (tfal) li huma l-aktar vulnerabbli. Barra minn hekk, kellhom jiġu ssodisfati r-rekwiżiti fiżiċi, kimiċi, mikrobijoloġiċi, tal-kontaminanti u tat-tikkettar għall-ikel akkwistat. Barra minn hekk, l-ikel intgħażel f'konsultazzjoni ma' esperti tan-nutrizzjoni.

<u>**Stħarriġ strutturat tar-riċevituri finali**</u>

L-istħarriġiet tar-riċevituri finali mwettqa fl-2017 mill-Istati Membri li implimentaw l-PO I żvelaw li l-għajnuna pprovduta mill-FEAD kienet għamlet differenza fil-familji tar-riċevituri finali. Ir-riċevituri finali ġeneralment qiesu li l-għajnuna li ngħatat kienet għamlet differenza għalihom jew għal membri oħra tal-familja. Dan kien il-każ, pereżempju, għal 75 % tar-riċevituri finali fil-BE, 93 % fl-EE, 93 % fil-FI, 87 % fl-IE, 76 % fil-HR, u 73 % fis-SK. Barra minn hekk, ħafna qalu li, sena qabel, huma jew il-familji tagħhom ma kinux ikunu jistgħu jixtru l-oġġetti mqassma mill-FEAD. Dan kien veru, pereżempju, għal 64 % fl-EE, 60 % fil-FI, 52 % fil-LU, u 80 % fis-SK.

L-istħarriġ wera li f'ħafna mill-Istati Membri, il-miżuri ta' akkumpanjament tqiesu utli jew utli ħafna; kien hemm ukoll korrelazzjoni pożittiva bejn il-provvista ta' miżuri ta' akkumpanjament u s-sodisfazzjon ġenerali tal-FEAD. L-istħarriġ wera wkoll li ħafna mir-riċevituri finali tal-programm kienu ċittadini tal-Istati Membri fejn l-għajnuna kienet imqassma (90 % fil-FI, 67 % fi FR, 70 % fl-IT, 87 % fis-SI), ħlief fil-LU, fejn l-maġġoranza ma kinux ċittadini tal-pajjiż. Xi ftit Stati Membri rrapportaw ukoll li ħafna mill-persuni megħjuna fl-2017 kienu megħjuna mill-FEAD fis-snin ta' qabel ukoll (85 % qalu hekk fl-EE, 96 % fi ES, 76 % fil-FI u 81 % fi FR).

L-istħarriġ serva wkoll biex jiġu enfasizzati xi oqsma għat-titjib fit-twassil tal-għajnuna, pereżempju, f'termini tal-ammont u l-varjetà tal-ikel ipprovdut u kif ingħata lir-riċevituri finali. Fi ES, ir-riċevituri finali talbu għal varjetà akbar ta' ikel, f'konformità mad-diversità kulturali tagħhom. Fl-EE, xi riċevituri finali rrapportaw li kellhom diffikultajiet biex jiksbu l-għajnuna alimentari, minħabba l-piż tal-pakketti tal-ikel jew id-distanza miċ-ċentri ta' distribuzzjoni. Fl-IT, l-organizzazzjonijiet imsieħba enfasizzaw il-piż amministrattiv għoli li rriżulta mill-ħidma mal-voluntiera fit-twassil tal-għajnuna.

<u>**L-evalwazzjonijiet**</u>

L-Istati Membri li implimentaw il-PO II wettqu evalwazzjonijiet jew studji ta' riċerka dwar il-programm biex jivvalutaw is-sistema ta' għajnuna u jiksbu għarfien dwar is-sitwazzjoni ta' diversi gruppi fil-mira. Il-DE eżaminat is-sitwazzjoni inizjali tal-gruppi fil-mira u kif l-appoġġ ipprovdut mill-FEAD affettwaha. Ir-riżultati ntużaw biex titfassal it-tieni fażi ta' finanzjament tal-FEAD.

Xi Stati Membri li implimentaw il-PO I kkomplementaw l-istħarriġ strutturat tar-riċevituri finali b'evalwazzjonijiet jew studji ta' riċerka oħra. FR wettqet studju komparattiv tal-programm f'sitt Stati Membri li wera li FR u r-CZ kienu dawk li taw l-akbar varjetà ta' ikel lir-riċevituri finali. Il-LT wettqet valutazzjoni sħiħa tal-programm li serviet

biex jiġu identifikati xi oqsma għat-titjib, inkluża l-ħtieġa li tissaħħaħ il-komplementarjetà tal-programm mal-politiki nazzjonali tax-xogħol, tas-saħħa u dawk soċjali u biex tinkoraġġixxi l-iskambju tal-aħjar prattiki bejn l-organizzazzjonijiet imsieħba.

4. KONKLUŻJONI

Fl-2017, il-programm FEAD kien fit-triq it-tajba fir-rigward tal-implimentazzjoni fil-prattika. Fil-maġġoranza tagħhom, l-Istati Membri kellhom programm stabbilit sew u li jaħdem tajjeb, li kien taħt reviżjoni u titjib kostanti mill-awtoritajiet ta' ġestjoni. L-għoti ta' għajnuna materjali bażika, li inizjalment kien baqa' lura, reċentement ħareġ bħala t-tieni komponent importanti tal-appoġġ tal-PO I. Ftit gruppi fil-mira speċifiċi, u b'mod partikolari dawk il-persuni mingħajr dar, intlaħqu f'numri ogħla minn qabel. Madankollu, hemm xi Stati Membri li sal-2017 kienu għadhom f'fażi bikrija ta' implimentazzjoni u/jew esperjenzaw ostakoli fil-kunsinna, li rriżulta fi tnaqqis aggregat fil-figuri tal-kunsinna tal-għajnuna alimentari.

Wara 4 snin ta' implimentazzjoni, ħafna mill-persuni l-aktar fil-bżonn fl-UE qed jirċievu għajnuna effettiva. Minkejja l-baġit limitat tiegħu, l-FEAD jikkomplementa l-isforzi nazzjonali biex jindirizza ċ-ċaħda materjali u jiġġieled il-faqar u l-esklużjoni soċjali. Ir-riskji kumplessivi li qed jonqsu tal-faqar fl-UE juru li qed isir progress konsiderevoli biex jintlaħqu l-miri tal-Ewropa 2020. F'xi Stati Membri, dan affettwa l-mod li bih hija ddefinita l-eliġibbiltà tar-riċevituri finali. B'mod ġenerali, l-appoġġ tal-FEAD laħaq 12,9-il miljun ruħ fl-2017, skont id-*data* u l-istimi mill-organizzazzjonijiet imsieħba.

F'ħafna każijiet l-FEAD kien kapaċi jilħaq gruppi speċifiċi fost il-persuni l-aktar fil-bżonn, gruppi li kieku ma jirċievu l-ebda għajnuna. Dan huwa l-każ, pereżempju, għal persuni li ma jirċevux għajnuna mill-gvern minħabba li huma kemm kemm 'il fuq mis-soll tal-faqar, jew għal persuni li huma aktar diffiċli biex jintlaħqu minħabba li huma mingħajr dar, għandhom diżabilità, jgħixu f'żoni remoti jew ma jitkellmux il-lingwa lokali. Ir-rwol tal-organizzazzjonijiet imsieħba kien kruċjali f'dan ir-rigward, peress li għandhom l-għarfien u l-esperjenza meħtieġa biex jilħqu dawn il-gruppi u jipprovdulhom l-għajnuna rilevanti. Il-valutazzjoni ta' nofs it-terminu enfasizzat il-fatt li l-FEAD għenhom isiru aktar professjonali.

Il-miżuri ta' akkumpanjament, il-komponent innovattiv tal-FEAD meta mqabbel mal-fond preċedenti tiegħu, saru aktar viżibbli u raffinati. Jippermettu li l-għajnuna alimentari u l-għajnuna materjali bażiċi jiġu kkomplementati b'pariri u gwida ddedikati, u b'attivitajiet ta' inklużjoni soċjali ffukati, li jirriżultaw f'approċċ ta' inklużjoni aktar qawwi. Dan huwa indipendenti minn jekk humiex iffinanzjati permezz tal-FEAD jew le. L-istħarriġ strutturat ikkonferma wkoll ir-rwol pożittiv li għandhom il-miżuri ta' akkumpanjament.

Il-flessibbiltà tal-FEAD, li tippermetti lill-Istati Membri (u lill-organizzazzjonijiet imsieħba) jieħdu deċiżjonijiet f'termini ta' kif u meta għandhom jintlaħqu l-gruppi fil-mira, kienet essenzjali biex jiġu stabbiliti relazzjonijiet ta' fiduċja reċiproka mar-riċevituri finali. F'diversi Stati Membri, iżda speċjalment f'dawk li implimentaw l-attivitajiet ta' inklużjoni soċjali, l-organizzazzjonijiet imsieħba damu biex jilħqu l-gruppi fil-mira u huma relatati b'mod pożittiv magħhom. Kienu meħtieġa strateġiji differenti, u l-organizzazzjonijiet imsieħba kellhom jadattaw għal sitwazzjonijiet differenti. L-iskambju kontinwu ta' prattika tajba fin-netwerk tal-FEAD u l-Grupp ta' Esperti tal-FEAD, kif ukoll konsultazzjonijiet ma' organizzazzjonijiet imsieħba fil-livell tal-UE u nazzjonali, għenu biex tittejjeb aktar il-kapaċità tal-organizzazzjonijiet imsieħba biex jilħqu l-gruppi fil-mira. L-istħarriġ strutturat tar-riċevituri finali kien ukoll fundamentali biex jippermetti lill-Istati

Membri jidentifikaw in-nuqqasijiet u l-punti tajbin tal-programm, kif ukoll biex isiru familjari aħjar mal-gruppi fil-mira.

Bosta Stati Membri għamlu aġġustamenti sinifikanti fil-programm, billi fittxu li jagħmluh aktar effiċjenti u biex jiżguraw impatt ikbar fuq il-gruppi fil-mira, iżda għad hemm oqsma li jistgħu jitjiebu. L-Istati Membri adottaw programmazzjoni fit-tul, organizzaw mill-ġdid l-organizzazzjonijiet imsieħba u/jew il-proċess tad-distribuzzjoni, u ġabru rispons b'mod regolari mir-riċevituri finali. Uħud wettqu wkoll verifiki u valutazzjonijiet tal-programm. Barra minn hekk, diversi Stati Membri żiedu l-fondi għal proġetti li għadhom għaddejjin li wrew li kienu jaħdmu tajjeb (minflok nedew proġetti ġodda), espandew in-numru jew it-tip ta' gruppi fil-mira koperti, tejbu jew espandew it-tipi ta' prodotti pprovduti lir-riċevituri finali, u sabu modi kif jaħdmu ma' riċevituri finali u jibnu l-fiduċja tagħhom. In-nuqqasijiet li fadal rigward il-kompletezza tar-rapportar annwali, it-tħassib kontinwu dwar il-kunsinna, u kwistjonijiet relatati ta' implimentazzjoni finanzjarja għandhom jiġu indirizzati mill-Istati Membri, inkluż permezz ta' laqgħat annwali ddedikati ta' reviżjoni.